

# Raport dla mieszkańców Pułtuska dotyczący kondycji spółek miejskich

Szanowni Mieszkańcy,

Obiecałam Państwu szczegółowy raport dotyczący stanu miejskich spółek, ponieważ macie prawo wiedzieć, w jakim stanie jest Wasze miasto. Codziennie doświadczacie skutków wieloletnich zaniedbań, ale nie zawsze zdajecie sobie sprawę z pełnej skali zagrożeń, które się z nimi wiążą. Dlatego chciałabym przedstawić Wam faktyczny stan rzeczy, jaki zastałam po objęciu funkcji. To obraz zatrważający – zaniedbania, brak kompetencji oraz niewłaściwe decyzje podejmowane przez poprzednią władzę doprowadziły do sytuacji, która zagraża codziennemu funkcjonowaniu i bezpieczeństwu mieszkańców Pułtuska. Część z tych problemów jest Wam już znana, bo spotykacie się z nimi na co dzień – zalane ulice, wzrost kosztów wywozu śmieci, brak ciepłej wody w mieszkaniach zarządzanych przez TBS czy nieefektywny system grzewczy, który prowadzi do wyższych rachunków. Jednak to, co odkryliśmy po wnikliwej analizie, sięga dużo głębiej. Niektóre problemy, wynikające z braku działania i odpowiedzialności, mogą mieć poważne konsekwencje, jeśli natychmiast nie podejmiemy radykalnych działań naprawczych.

Chcę Was zapewnić, że wraz z szefami poszczególnych spółek już odbyliśmy pierwsze narady i przygotowaliśmy wstępny plan ratunkowy. To jest początek drogi ku odbudowie – nie tylko tych przedsiębiorstw, ale przede wszystkim lepszej jakości Waszego życia.

Konieczne jednak będzie zaufanie i czas, bo wieloletnich zaniedbań nie da się naprawić z dnia na dzień, szczególnie w sytuacji, gdy miastu brakuje środków finansowych. Tu przypomnę, po raz kolejny, że zadłużenie miasta, jakie zastałam tak naprawdę wynosi 105 milionów złotych (a nie kilkadziesiąt milionów, o których informowały poprzednie władze). Do tego koszty obsługi tego długu – około 5 milionów złotych rocznie i bieżący deficyt budżetu – 11 milionów złotych. Policzyć Państwo, ile to utraconych szans dla miasta, dla Was i Waszych rodzin.

Wasze wsparcie i kredyt zaufania są kluczowe, bym mogła kontynuować zmiany i wprowadzić plan naprawczy w życie, jako burmistrz. Bez wsparcia finansowego z zewnątrz, które wiem jak pozyskać i o które będę walczyć, nie uda się uratować miasta przed narastającymi problemami.

Zmieńmy Pułtusk nie tylko dla nas, ale dla przyszłych pokoleń. By nasze dzieci i wnuki mogły i chciały tu żyć, zamiast wyjeżdżać do dużych miast.

Czas naprawy właśnie się rozpoczął. Zaufajcie mi proszę i pozwólcie mi doprowadzić te zmiany do końca.

Z wyrazami szacunku  
p.o. Burmistrza Pułtuska  
Marzena Cendrowska

# Analiza stanu spółek miejskich wraz z propozycjami rozwiązań

## 1. Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS)

### Zagrożenia:

- Ogromne zaległości czynszowe na kwotę prawie 3 mln zł: Na dzień 31 lipca 2024 roku, zaległości z tytułu czynszu od lokatorów wynoszą 2.931.396,73 zł, z czego 1.297.919,62 zł dotyczy mieszkań TBS, 1.053.703,52 zł – zasobów Urzędu Miasta, a 579.773,59 zł to należności dotyczące zarządzania wspólnotami mieszkaniowymi. Dług ten stale rośnie, bo przez lata zaniechano skutecznych działań windykacyjnych, co doprowadziło do krytycznej sytuacji finansowej. Brak skutecznej windykacji oraz tolerowanie zaległości przez lata, sprawiły, że wielu lokatorów przestało płacić czynsze (w myśl zasady „sąsiedzi nie płacą i nadal mieszkają to dlaczego my mamy płacić”). Wspólnota mieszkaniowa i lokatorzy mieszkań, widząc, że inni nie ponoszą konsekwencji za niepłacenie, czują się bezkarni, co prowadzi do narastającego długu. TBS finansuje bieżące koszty z własnych środków, zamiast przeznaczyć je np. na budowę nowych mieszkań dla naprawdę potrzebujących mieszkańców Pułtusa.
- Ryzyko przedawnienia długów: Część należności mogła już zostać przedawniona. Ponadto istnieją przypadki, w których dłużnicy zmarli lub są niewypłacalni, co oznacza, że tych długów TBS nigdy nie odzyska. Obecnie prowadzimy analizę, aby ustalić, jaką kwotę miasto bezpowrotnie straciło w wyniku zaniedbań poprzednich władz.
- Realne zagrożenie utraty płynności finansowej: Zamrożenie środków w zaległościach powoduje, że spółka ma coraz większe problemy z płynnością finansową. Wskaźniki finansowe TBS pogarszają się, co może uniemożliwić pozyskiwanie kredytów, a w skrajnych przypadkach doprowadzić do wypowiedzenia już istniejących umów kredytowych przez banki, takie jak BGK.
- Bardzo zły stan techniczny budynków: Ciekące dachy, zacieki na ścianach, zalewane piwnice, przestarzałe instalacje kanalizacyjne i elektryczne, w tym wiele wykonanych z aluminium, stwarzają realne zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców. W budynkach brakuje podstawowych udogodnień, takich jak ocieplenie czy odpowiednie ogrzewanie, a część lokali nadal ogrzewana jest piecami kaflowymi i paleniskowymi. Warunki te często uwłaczają ludzkiej godności i zagrażają zdrowiu.
- Brak środków na remonty: Ogromne zaległości powodują, że TBS nie jest w stanie przeprowadzać koniecznych remontów swoich zasobów, w takim wymiarze, w jakim to powinno być zrobione, nie mówiąc o poszerzeniu bazy mieszkań dla czekających na nie mieszkańców Pułtusa. Jeśli nie zostaną podjęte natychmiastowe działania, niektóre z budynków mogą ulec dalszej degradacji, co może wymusić ewakuację mieszkańców, dla których nie ma „zapasowych” mieszkań.
- Brak przeglądów rocznych: W 2023 roku nie przeprowadzono przeglądów technicznych budynków, co dodatkowo zwiększa ryzyko awarii i zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców. TBS nie ma pełnej wiedzy na temat stanu technicznego budynków, co może prowadzić do poważnych usterek i katastrof budowlanych.

**Propozycje rozwiązań (część już teraz realizowanych):**

- Spółka analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych funduszy z WFOŚ i BGK oraz innych instytucji i planuje zabezpieczyć wkład własny na realizację tych inwestycji.
- Skuteczna windykacja: TBS wprowadza systematyczne działania mające na celu zmniejszenie zaległości czynszowych. W przypadku należności przedawnionych planuje się ich wyśięgowanie, a w przypadku należności nieściągalnych – ich odpisanie w straty.
- Weryfikacja najemców: Wprowadzona zostanie dokładniejsza kontrola najemców, szczególnie w przypadku mieszkań administrowanych przez TBS. Jeżeli okaże się, że lokal jest podnajmowany nielegalnie, umowa najmu zostanie natychmiast wypowiedziana, a lokal przekazany osobom oczekującym na liście najmu.
- Remonty i modernizacje: TBS planuje rozpoczęcie niezbędnych remontów w budynkach będących jego własnością oraz administrowanych przez spółkę. Priorytetem są naprawy ciekących dachów, modernizacja instalacji elektrycznych i kanalizacyjnych oraz poprawa warunków mieszkalnych w budynkach, gdzie ogrzewanie odbywa się za pomocą pieców kaflowych. Planowane są także prace nad ociepleniem budynków, aby poprawić efektywność energetyczną.
- Dokonanie zaległych przeglądów rocznych, co pozwoli ustalić stan faktyczny budynków.
- Weryfikacja użytkowania lokali: Spółka planuje inwentaryzację lokali użytkowych pod kątem racjonalnego wykorzystania oraz udostępnianie ich do wynajmu na korzystnych warunkach.
- Budowa nowych lokali: TBS planuje rozwój poprzez budowę nowych lokali mieszkalnych o niższym standardzie na obrzeżach gminy, co pozwoli uwolnić lokale w centrum miasta i skierować je na wynajem dla lokatorów regularnie płacących czynsz. Dzięki temu możliwa będzie poprawa wizerunku miasta oraz warunków życia mieszkańców, a także z dużym prawdopodobieństwem poprawi skuteczność płacenia czynszów przez dotychczas zwlekających z tym lokatorów.

## **2. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji (PWiK)**

**Zagrożenia:**

Pułtusk stoi przed poważnym zagrożeniem wynikającym z przestarzałej, liczącej 40-50 lat, niewydolnej i działającej na granicy swoich możliwości infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. Konsekwencje tego to zalewanie miasta, przerwy w dostawie wody pitnej, niskie ciśnienie w kranach oraz uciążliwe zapachy.

- Krytyczna sytuacja finansowa: Od 2020 roku PWiK notuje ujemne bilanse (strata na koniec 2023 roku wyniosła 1 705 455 zł), co przekłada się na problemy z płynnością finansową. Spółka ma trudności z realizacją nawet podstawowych zobowiązań, takich jak regularne wypłaty pensji pracowników. Obecna sytuacja uniemożliwia aplikowanie o środki unijne ze względu na brak środków na wkład własny, a banki odmawiają udzielania kredytów, co blokuje kluczowe inwestycje i modernizacje niezbędne do zapewnienia podstawowych usług.
- Niewykorzystane możliwości optymalizacji i zarządzania: W ostatnich latach spółka zmagala się z brakiem innowacyjności w zarządzaniu. W obliczu trudnej sytuacji finansowej, zamiast poszukiwać nowych rozwiązań, skupiono się głównie na redukcji kosztów operacyjnych i ograniczeniu inwestycji. Działania sprowadzały się jedynie do realizacji najpilniejszych napraw, często podejmowanych dopiero po wystąpieniu awarii, co pogłębiło kryzys firmy.

- Zaniedbania inwestycyjne: W poprzednich latach, mimo okresów sprzyjającej kondycji finansowej, spółka przeprowadziła zbyt mało inwestycji i modernizacji. Gdyby te działania były realizowane systematycznie i adekwatnie do osiąganych zysków, obecny brak środków nie doprowadziłby do tak trudnej sytuacji, w jakiej się teraz znajdujemy.
- Krytyczny stan stacji uzdatniania wody i studni głębinowych, kluczowych dla zaopatrywania mieszkańców w wodę, czyli rosnące ryzyko częstych przerw w dostawach:
  - Stacja uzdatniania wody: Zbudowana w latach 80-tych (ma ponad 40 lat) jest przestarzała i pracuje na granicy swoich możliwości. Zamiast przeprowadzać konieczną modernizację, przez lata ograniczano się jedynie do doraźnych napraw. Obecnie stacja wymaga całkowitej wymiany, a jej koszt szacuje się na 20 milionów złotych, co przekracza możliwości finansowe spółki. Alternatywnie można rozważyć gruntowną modernizację infrastruktury, jednak z uwagi na fakt, że jedynym nowoczesnym elementem stacji są kilkuletnie falowniki, a pozostała część wymaga pełnej modernizacji, szacowany koszt takiego przedsięwzięcia wynosi 15 milionów złotych.
  - Niewydolne studnie głębinowe: PWiK korzysta obecnie z 6 przestarzałych studni, których wydajność spadła o połowę (ze 100-120 m<sup>3</sup>/h do około 50 m<sup>3</sup>/h). Większość z nich ma od 27 do 39 lat i jest silnie wyeksploatowana, co zwiększa ryzyko awarii i zagraża ciągłości dostaw wody. Studnie przekroczyły swój maksymalny czas eksploatacji wynoszący 25 lat i wymagają pilnej wymiany. Dodatkowo, brak optymalizacji pracy studni powoduje, że ich działanie wzajemnie się tłumi, co jeszcze bardziej obniża wydajność.
- Bardzo trudny stan oczyszczalni ścieków, wybudowanej w latach 70-tych. Większość sprzętu i budynków wymaga modernizacji. W budynkach jest wilgoć i zaczątki grzyba, dachy wymagają wymiany, a nieczynny komin demontażu, ponieważ może stanowić zagrożenie dla pracowników. Lista potrzebnych działań jest długa i obejmuje m.in.: wymianę ładowarki, naprawę nawierzchni jezdni na terenie oczyszczalni, instalację do higienizacji osadu, budowę wiat na odpady, oraz modernizację systemu sterowania. Ważne jest także wprowadzenie instalacji dezodoryzacji, aby zapobiec nieprzyjemnym zapachom. Przez ostatnie lata pracownicy radzili sobie nieustającymi drobnymi naprawami, ale kryzys osiąga masę krytyczną i grozi realnymi niebezpieczeństwami, takimi jak rozlanie się osadu, które w skrajnym przypadku może doprowadzić do skażenia środowiska.
- Wodociągi – Przepompownia „Stadion” oraz sieć wodociągowa przy ul. Mickiewicza w Pułtusku wymagają pilnej modernizacji, z uwagi na liczne awarie i przestarzałe rury, które nie spełniają obecnych standardów.
- Brak komunikacji z mieszkańcami – brak regularnych informacji o awariach, przerwach w dostawie wody oraz przewidywanym czasie ich trwania. Brak edukacji ekologicznej i odpowiedzi na pytania nurtujące mieszkańców, takie jak przyczyny mętnej lub żółtawej wody, czy niskiego ciśnienia.

### **Propozycje rozwiązań:**

Pierwszy etap – co udało się zrobić, w ciągu 1,5 miesiąca:

- Nowa studnia: Rozpoczęcie działań mających na celu budowę nowej studni (której projekt z gotowymi pozwoleniami przeleżał 3 lata w szufladzie, z powodu braku środków na realizację, aż pozwolenia straciły ważność), w tym: odnowienie pozwoleń, znalezienie osoby do nadzoru hydrogeologicznego i inwestorskiego, zebranie ofert na odwiert studni, znalezienie rozwiązania sytuacji finansowej – wynegocjowanie z firmami płatności ratalnej. Odwierty rozpoczną się jeszcze w tym roku, w listopadzie.
- Audyt i optymalizacja: Zamontowanie wodomierzy na studniach, co umożliwi przeprowadzenie audytu i docelowo ich optymalizację, by poprawić jakość działania, do czasu aż będziemy w stanie wymienić je na nowe. Został również wybrany ekspert, który się tego zadania podejmie.
- Facebook: Założenie strony PWiKU na FB, w celu poprawy komunikacji z mieszkańcami oraz większej transparentności.

- Środki zewnętrzne: PWiK wybrało i zgłosiło projekty do Funduszu Szwajcarskiego, który nie wymaga wkładu własnego, aby uzyskać dofinansowanie na kluczowe inwestycje.
- Realizacja najpilniejszych zaległych napraw: m.in. usunięcie starego komina z budynku administracyjnego PWiK, który stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa pracowników, oraz rozpoczęcie przygotowań do przeglądu sieci hydrantów miejskich, które powinny być corocznie kontrolowane, a nie były sprawdzane od lat.

### Drugi etap:

- Poprawa wskaźników ekonomicznych pozwalających na zwiększenie zdolności kredytowej.
- Deszczówka: Weryfikacja podłączeń deszczówki do sieci kanalizacyjnej – sprawdzenie, ile niepożądanego deszczówki trafia do systemu kanalizacyjnego, co generuje dodatkowe koszty dla spółki. Celem jest redukcja tych kosztów.
- Szambo: analiza możliwości uszczelnienia systemu płatności za odbiór szamba, w celu zwiększenia przychodów z tego tytułu.
- Poprawa bezpieczeństwa stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków poprzez audyt obecnego systemu ochrony i monitoringu oraz wprowadzenie niezbędnych ulepszeń.
- Zmiany w zarządzaniu i zatrudnieniu: PWiK musi wdrożyć nowy system wynagradzania i motywacji pracowników, aby zwiększyć efektywność. Konieczne jest również zatrudnienie dodatkowych techników i elektryków, aby zapewnić sprawną obsługę infrastruktury i zapobiec dalszemu pogarszaniu się jej stanu.
- Podjęcie rozmów z gminą: Konieczne jest rozpoczęcie rozmów dotyczących reformy obecnego systemu, który ogranicza możliwości rozwoju PWiK oraz utrzymania kluczowej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Szczególną uwagę należy poświęcić kwestii wysokości podatku od nieruchomości oraz czynszu dzierżawnego, wraz z dodatkowymi obciążeniami w postaci odsetek, które znacząco wpływają na zdolność firmy do realizacji niezbędnych inwestycji.
- Usługi komercyjne: przeprowadzenie analizy rynku w celu zwiększenia zysków z działalności usługowej spółki. Obejmuje to zarówno efektywniejsze wykorzystanie posiadanych maszyn i urządzeń, jak i poszukiwanie nowych, innowacyjnych źródeł przychodu. Obecnie usługi komercyjne generują jedynie niewielką część całkowitych przychodów PWiK.

### Dalsze etapy: wymagają pozyskania dużych środków zewnętrznych:

- Modernizacja stacji uzdatniania wody: Zamiast budowy nowej stacji, bardziej realnym rozwiązaniem jest kompleksowa modernizacja. Wymaga to wymiany kluczowych elementów infrastruktury, w tym filtrów, pomp oraz systemów automatyki sterującej.
- Nowe studnie: Konieczne jest wykonanie odwiertów nowych studni głębinowych (minimum 2-4), zakup nowych agregatów pompowych oraz modernizacja rurociągów tłocznych.
- Modernizacja oczyszczalni ścieków: Pilne remonty w oczyszczalni są niezbędne dla utrzymania jej sprawności.
- Redukcja kosztów energii: Energia jest jednym z największych kosztów PWiK. Wymiana przestarzałych pomp oraz modernizacja systemów sterowania na bardziej efektywne energetycznie, a także analiza możliwości wykorzystania fotowoltaiki, pozwolą na znaczącą redukcję kosztów operacyjnych.

### 3. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (PEC)

#### Analiza stanu i perspektywy rozwoju

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Pułtusku Sp. z o.o. (PEC) jest kluczowym dostawcą ciepła dla mieszkańców miasta, a jego działalność opiera się na wytwarzaniu i dystrybucji ciepła. Niestety, firma stoi obecnie przed wieloma wyzwaniami, które wynikają z braku strategicznych działań modernizacyjnych i konieczności dostosowania się do coraz bardziej restrykcyjnych przepisów środowiskowych. Brak działań może skutkować nie tylko wzrostem kosztów dla odbiorców, ale również zagrożeniem dla samego istnienia firmy.

#### 1. Stan obecny: Przestarzała infrastruktura i rosnące koszty

Kotłownie:

PEC zarządza sześcioma kotłowniami, w których głównym źródłem energii jest miał węglowy (85%). Kotłownie gazowe i olejowe uzupełniają miks energetyczny. Kotłownia przy ul. Kolejowej, która opiera się na węglu, jest najważniejszym elementem systemu, ale jej stan techniczny wymaga pilnej modernizacji.

Problemy:

- Brak konieczności zakupu praw do emisji CO<sub>2</sub> dotychczas przynosił korzyści finansowe, ale sytuacja ta zmieni się w 2027 roku. Brak modernizacji kotłowni wymusi zakup uprawnień do emisji, co znacząco podniesie koszty produkcji ciepła.
- Przestarzała technologia i brak modernizacji infrastruktury (szczególnie kotłowni przy ul. Kolejowej) oznaczają konieczność natychmiastowych inwestycji, aby spełnić wymogi związane z redukcją emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 roku.

Zagrożenia:

Jeśli modernizacja nie zostanie przeprowadzona w trybie pilnym, konieczność zakupu praw do emisji CO<sub>2</sub> znacząco podniesie koszty produkcji ciepła, co bezpośrednio wpłynie na taryfy, które i tak są już wysokie.

#### 2. Brak decyzyjności i stracone szanse

W ciągu ostatnich lat zarząd PEC-u oraz władze miasta nie podjęły wystarczających działań zmierzających do modernizacji systemu ciepłowniczego, co doprowadziło do utraty możliwości uzyskania korzystnych dofinansowań, szczególnie w ramach programów wspierających odnawialne źródła energii.

Ostatnie wydarzenia:

- Brak decyzji o budowie nowej kotłowni: Chociaż temat budowy nowej kotłowni wielokrotnie omawiano na posiedzeniach komisji, decyzje były odkładane na kolejne sesje, co skutkowało dalszym brakiem działań.
- Utrata szans na dofinansowanie: PEC stracił możliwość uzyskania wsparcia finansowego, m.in. w ramach Polskiego Ładu, ponieważ władze miejskie zdecydowały się na inne inwestycje.

Zagrożenia:

Brak działań w kwestii modernizacji ciepłowni grozi jeszcze wyższymi kosztami dla mieszkańców i ryzykiem destabilizacji działalności PEC, zwłaszcza w kontekście rosnących wymogów środowiskowych.

### **3. Konieczność modernizacji i transformacji energetycznej**

PEC musi jak najszybciej dostosować się do wymogów redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz unowocześnić swoją infrastrukturę energetyczną. Dotychczasowe działania były niewystarczające, a bierność w podejmowaniu decyzji strategicznych pogłębia kryzys w systemie ciepłowniczym Pułtusa.

Wyzwania:

- Transformacja energetyczna: Wprowadzenie biomasy drzewnej i gazu do miksu energetycznego wydaje się najbardziej efektywnym rozwiązaniem, co potwierdziły wcześniejsze analizy przeprowadzone przez Krajową Agencję Poszanowania Energii S.A.
- Kogeneracja: Możliwość wytwarzania energii elektrycznej w ramach kogeneracji poprawi efektywność PEC i wpłynie na obniżenie kosztów operacyjnych, a jej sprzedaż mogłaby istotnie podnieść wpływy do budżetu gminy Pułtusk.

Zagrożenia:

Zaniechanie działań w zakresie modernizacji systemu ciepłowniczego może doprowadzić do sytuacji, w której dalsze funkcjonowanie spółki stanie pod znakiem zapytania.

### **4. Planowane działania i konieczność współpracy z Gminą**

PEC musi natychmiast rozpocząć współpracę z gminą w celu opracowania trzyletniego planu rozwoju oraz poszukiwania źródeł finansowania niezbędnych inwestycji. Dotychczasowe opóźnienia spowodowały, że możliwości uzyskania dofinansowania są ograniczone, jednakże poszukiwanie wsparcia, m.in. z funduszy europejskich, nadal jest możliwe.

Propozycje działań:

- Opracowanie dokumentacji projektowej i rozpoczęcie działań w kierunku budowy nowej kotłowni lub modernizacji istniejącej infrastruktury.
- Poszukiwanie dofinansowań zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym, np. z NFOŚiGW.

Zagrożenia:

Brak konstruktywnej a nie jak dotychczas pozornej współpracy z gminą oraz niewykorzystanie dostępnych środków finansowych może prowadzić do dalszego pogorszenia sytuacji, a co za tym idzie – zwiększenia kosztów ciepła dla mieszkańców.

### **Podsumowanie:**

PEC Pułtusk znalazł się w sytuacji, w której dalsze zaniechanie działań modernizacyjnych grozi poważnymi konsekwencjami zarówno dla mieszkańców, jak i dla samej spółki. Przestarzała infrastruktura, zbliżające się zmiany regulacyjne dotyczące emisji CO<sub>2</sub> oraz brak decyzyjności w poprzednich latach spowodowały, że konieczne jest natychmiastowe podjęcie działań. Modernizacja systemu ciepłowniczego oraz poszukiwanie nowych źródeł energii są kluczowe, aby zabezpieczyć przyszłość PEC i uniknąć drastycznych podwyżek cen ciepła.

## 4. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych (Eco Pułtusk)

Podstawową działalnością spółki ECO jest zagospodarowanie odpadów komunalnych.

**Największym problemem jest brak własnego składowiska.**

31 grudnia 2015 wg decyzji nr 34/18/PZ.O Marszałka Województwa Mazowieckiego PPUK utraciło możliwość użytkowania kwatery głównej, tj. bieżącego składowania odpadów.

Na skutek niedostatecznych działań w latach 2014-2015 z mocy prawa wygasło posiadane Pozwolenie Zintegrowane tzn., że wraz z zamknięciem składowiska 31.12.2015 Spółka została pozbawiona możliwości składowania odpadów i zmuszona była rozpocząć wywożenie ich do innej Instalacji Komunalnej.

### **Innym zaniechaniem było nieutworzenie Funduszu Rekultywacyjnego**

Składowisko odpadów powinno mieć od momentu rozpoczęcia eksploatacji związany tzw. Fundusz Rekultywacyjny, a od lipca 2013 roku istniał w tym zakresie już obowiązek ustawowy, wskazany literalnie w ustawie z 14 grudnia 2012, art. 137 ust. 2 (dalej: „Ustawa o Odpadach”). Gromadzone sukcesywnie środki, miały zabezpieczyć poniesienie kosztów rekultywacji (koszty poeksploatacyjnego utrzymania przez kolejne 30 lat, są to między innymi:

- (1) rekultywacja główna- plantowanie odpadów, wykonanie warstw rekultywacyjnych, izolacyjnych, ułożenie nowego podglebia, nasadzenia roślinności drzewiastej, wykonanie i utrzymanie rowów opaskowych, budowa dróg technicznych;
- (2) koszty zagospodarowania odcieków;
- (3) koszty utrzymania rowów;
- (4) koszty monitoringu środowiskowego, itd.

Do 2012 roku Fundusz Rekultywacyjny był fakultatywny do prowadzenia, ale od 2012 prowadzenie funduszu w formie rezerwy celowej było już obowiązkowe dla wszystkich składowisk. Ówczesne władze Gminy i PPUK nie zrealizowały zobowiązania wynikającego z Ustawy od Odpadach. Gdyby Fundusz Rekultywacyjny był założony od początku 2012 roku i kwatera funkcjonowała do końca jej wypełnienia na koncie rezerwy mogłoby być zgromadzone środki na poziomie nawet ok. 1-3 mln zł (w zależności od przyjętej stawki za 1Mg składowanych odpadów).

Problem zagospodarowania odpadów staje się co raz większym wyzwaniem dla gmin na skutek wprowadzania nowych regulacji przez UE oraz polskie ustawodawstwo. Dotyczy to również Pułtusa, gdzie wysokość opłat od mieszkańców nie pokrywa kosztów zbiórki i zagospodarowania odpadów. Sukcesywny wzrost wskaźnika tzw. poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych z poziomu 25% w roku 2022 do 65% w 2035 roku a jednocześnie tzw. współczynnik składowania redukowany jest z poziomu ok. 40% dziś do 10% w 2035 roku. Oznacza to konieczność wprowadzenia radykalnych nowych metod organizacyjnych oraz technologii celem osiągnięcia wymaganych wskaźników i zmaksymalizowania ilości przetwarzania odpadów. Brak realizacji oznaczać będzie konieczność zapłacenia wysokich kar równych iloczynowi masy odpadów komunalnych których nie poddano przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z w/w obowiązkiem oraz stawki opłaty marszałkowskiej, która wynosi dziś ok. 300 zł za 1Mg (i będzie systematycznie szybko rosła wraz z inflacją). Szacujemy, że może to być 400 tys. zł za 2024 rok i nawet 700 tys. zł w 2025 roku, 1 mln zł w 2026 roku i będzie rosnać co roku aż do momentu wprowadzenia skutecznych metod i narzędzi.

Przez ostatnie lata (2013-2022) wzrosła prawie 2-krotnie ilość wytwarzanych odpadów na mieszkańca a średni koszt zagospodarowania odpadu zmieszanego (kod 20 03 01) wzrósł niemal 5-krotnie co oznacza 10-krotny wzrost kosztów zagospodarowania odpadów dla polskich gmin. Receptą na powyższe kwestie

jest koncepcja gospodarki obiegu zamkniętego akcentująca nową filozofię postępowania z odpadami i nowe metody techniczne i organizacyjne służące redukcji masy odpadowej oraz podniesieniu poziomów odzysku, w tym recyklingu odpadów. Pomimo najszczerzych chęci ze strony gminy odpady wymagają dużej dbałości o ich jakość na różnych etapach ich „cyklu życia. Niestety nowe wymogi co do poziomów odzysku nie są możliwe do realizacji bez użycia nowych metod zbiórki odpadów, edukacji ekologicznej oraz wysokoefektywnego przetwarzania (zagospodarowania) odpadów w Instalacjach Komunalnych. Koszty zagospodarowania odpadów to nawet około 50-60% kosztów systemu odpadowego, dlatego ważne jest, aby mieć wpływ na przetwarzanie odpadów. Brak tego wpływu oznacza brak możliwości kontroli większości kosztów.

W najbliższym czasie dokonamy analizy kosztów zarówno opłat za śmieci jak i transportu miejskiego pod kątem ich obniżenia.

### **Transport publiczny: Brak optymalizacji i wysokie koszty**

Obecna sytuacja:

- Pułtusk ponosi duże koszty organizacji transportu publicznego (700 tys. zł rocznie na dowóz dzieci do szkół). Brak optymalizacji powoduje, że transport publiczny jest nieefektywny, a potencjalne oszczędności są niewykorzystane.

Propozycje rozwiązań:

- Integracja transportu szkolnego z miejskim może przynieść oszczędności rzędu 400 tys. zł rocznie.
- Skorzystanie ze środków z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych (FRPA), z którego można utworzyć nowe połączenia na terenie całej gminy.
- Rozwój mobilności niskoemisyjnej poprzez zakup elektrycznych autobusów oraz rozwój infrastruktury rowerowej i przystanków autobusowych.

## Podsumowanie raportu

Szanowni Państwo, sytuacja naszych spółek miejskich jest krytyczna. Każda z tych spółek, odpowiedzialna za kluczowe usługi, znajduje się na granicy funkcjonowania. Zagrożenia, jakie wynikają z lat zaniedbań i zaniechań, są realne i dotyczą każdego z nas. Bez podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, niektóre z tych problemów mogą stać się nieodwracalne, co wpłynie na życie każdego mieszkańca Pułtusa.

Niech wybrzmia słowa jednego z radnych, jakie padły podczas obrad połączonych komisji Rady Miejskiej poprzedniej kadencji, podczas dyskusji nad nieśmiałymi i anemicznymi propozycjami zarządu jednej ze spółek dotyczącymi inwestycji: „(...) *koncesja jest do 2025 r. więc obecna rada nie musi się tym zajmować można temat zostawić następnej radzie (...)*”\*

\* Cytat pochodzi z protokołu ze wspólnego posiedzenia Komisji Budżetu i Finansów, Komisji Polityki Społecznej, Komisji Polityki Regionalnej oraz Komisji Gospodarki Komunalnej i Budownictwa z dnia 26 kwietnia 2021 roku.

### Autorzy raportu:

1. Marzena Cendrowska - p.o. Burmistrza Pułtusa
2. Monika Brason - Prezes Zarządu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Pułtusk
3. Andrzej Długołęcki - Prezes Zarządu Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Pułtusk
4. Grzegorz Falba - Prezes Zarządu Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Pułtusk
5. Adam Mróz - Przewodniczący Rady Nadzorczej Eco Pułtusk